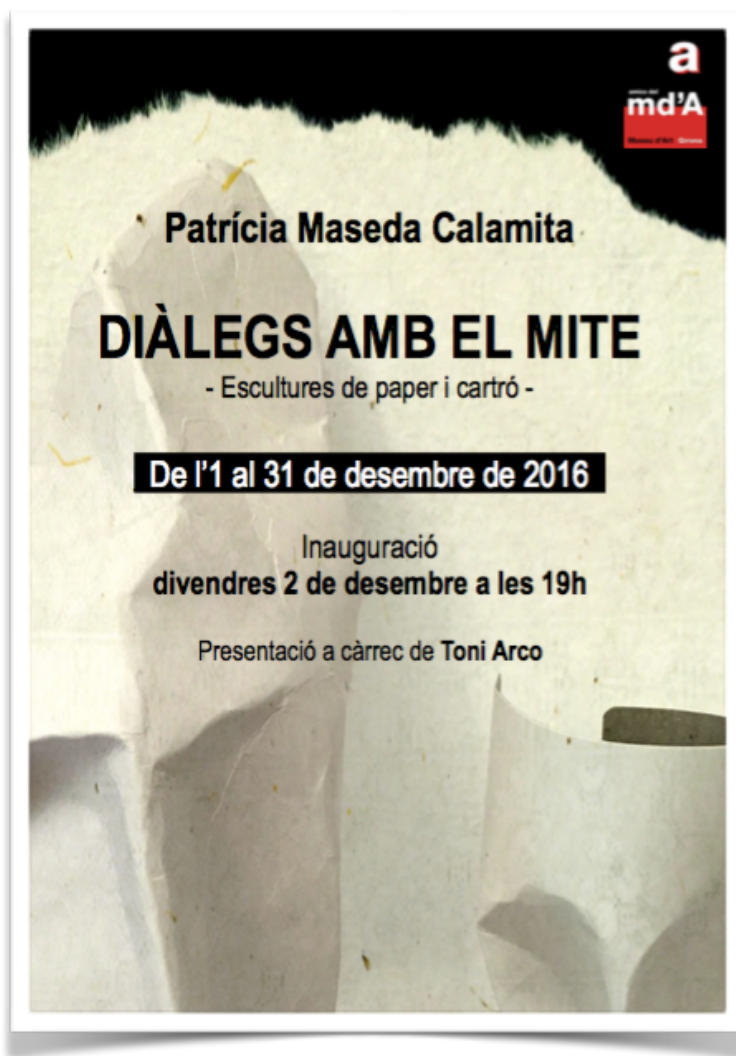

“El mite explica una història sagrada, és a dir, un esdeveniment primordial que va tenir lloc al començament del temps. Però explicar una història sagrada equival a revelar un misteri, perquè els personatges del mite no són éssers humans; són déus o herois civilitzadors, i per aquesta raó les seves gestes constitueixen misteris: l'home no els podia conèixer si no li havien estat revelats.”

Mircea Eliade. El sagrat i el profà

Aquesta exposició presenta un conjunt d'escultures realitzades en paper i cartró que representen a alguns dels personatges fantàstics i éssers sobrenaturals que conformen el panteó de les mitologies de les diferents cultures. Es tracta d'uns volums que neixen de la imaginació i, sobretot, de l'entusiasme que es manifesta des de la màgia de la creació artística, és a dir, de la connexió íntima entre l'artista i l'univers. Uns volums que representen allò que ha començat a ser, que s'ha revelat, igual que el mite.

La subtileza i la fragilitat són dos conceptes que defineixen l'essència d'aquests volums imaginaris que, definits pel joc de llums i ombres, donen forma a una realitat que es percep de manera intuïtiva. Obres “vives” que es manifesten per establir un diàleg amb l'espectador que les contempla, perquè de vegades la imaginació ens pot ajudar a veure el món per un instant.

OBRES EXPOSADES I ELS SEUS MITES

GLAUX (Atena) (γλαύξ - Ἀθήνα)

Paper. 2016

L'epopeia sol donar a alguns déus epítets que caracteritzen la seva essència i la seva impressió aparents. D'aquesta manera, el mussol (*glau*x en grec) es considerava l'au d'Atena i una manifestació de la seva presència; i el que més impressiona del mussol és, justament, l'ull lluminós. Quan a Atena se li associa un animal anomenat *glau*x pel seu gran ull agut i lluent, tal com ella mateixa (Glaucopis, “la dels ulls clars”), no hi ha dubte que, per la seva mirada singular, el seu esperit es trobava en aquell ull.

Atena, filla de Zeus i de la nimfa Metis, va néixer completament armada amb la llança i l'ègida del cap del seu pare després de que Hefest obrís el cap al déu amb un cop de destrà. A part de ser la deessa de la guerra, també era la protectora de les arts, la literatura i la filosofia. També se l'associa a l'olivera en relació a la seva disputa amb Posidó per la sobirania de l'Àtica. A la *Iliada* participa en la lluita al costat dels aqueus, donant suport a Aquil·les a Troia i ajudant a Ulisses a tornar a Ítaca.

Durant segles s'ha atribuït de manera errònia el nom d'òliba (lechuza) d'Atena, donat que en realitat es tracta de l'*Athene noctua*, nom científic del mussol comú.

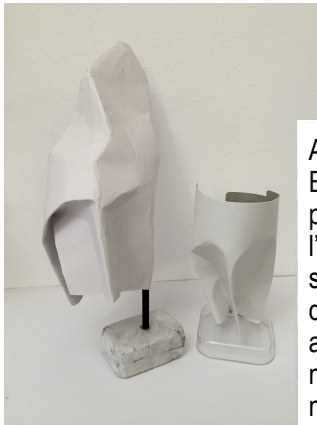

HERMES (Ἑρμῆς)

Cartró. 2015

Fill de Zeus i de la plèiade Maia i germà petit d'Atena. Missatger dels Déus Olímpics, de les fronteres i dels viatgers, dels pastors, dels oradors, dels lladres, de l'enginy, dels literats i dels poetes. La iconografia el representa amb sandàlies amb ales, barret i un caduceu, símbol de les funcions d'herald del déus.

A la *Iliada* d'Homer es parla de la seva funció de mediador. Representat amb aparença de *koúros*, Hermes guia al rei Príam a través de la frontera del país troià fins al campament aqueu on es troba la tenda d'Aquil·les. Hermes agafa les regnes del carro de Príam i, adormint als sentinelles per protegir el seu pas, permet que l'ancià franquegi les portes del campament enemic on proposa a Aquil·les un rescat pel cos del seu fill Hèctor, mort a mans de l'heroi, per poder-lo portar de retorn a la ciutat de Troia i retre-li els honors funeraris corresponents.

AQUIL·LES I PATROCLE (Ἀχιλλεύς - Πάτροκλος)

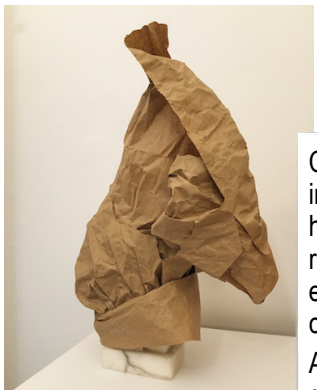
Cartró. 2015-2016

Aquil·les, heroi tessali, fill de Peleu i de la Nereida Tetis.

El retrat homèric el presentava com un jove de gran bellesa. Desconeixedor de la por, la seva passió era la guerra. Segons una llegenda tardana, la seva mare el submergí a les aigües de l'Èstix per fer-lo invulnerable, però un dels talons, per on el tenia agafat, quedà eixut, convertint-se en el seu únic punt feble. Les seves gestes més destacades les portà a terme durant la guerra de Troia, matant a Hèctor, príncep troià, com a venjança de la mort dels seu amic Patrocle; una amistat proverbial ja que, segons s'afirma, el lligam entre els dos era molt estret. Aquil·les va morir quan Paris li disparà una fletxa que, guiada per Apol·lo, se li clavà en el taló i li causà la mort.

Patrocle, heroi, fill de Meneci.

Durant la guerra de Troia acompanyà a Aquil·les a tots els seus combats fins que aquest, enutjat amb Agamèmnon, es retirà de la lluita. Patrocle li va demanar les seves armes per continuar combatent; Aquil·les els hi deixà, però en l'enfrontament amb Hèctor aquest el va matar. Hi hagué una batalla al voltant del seu cos, fins que els grecs el recuperaren juntament amb les armes i li dedicaren uns solemne funeral, així com uns jocs atlètics en el seu honor.

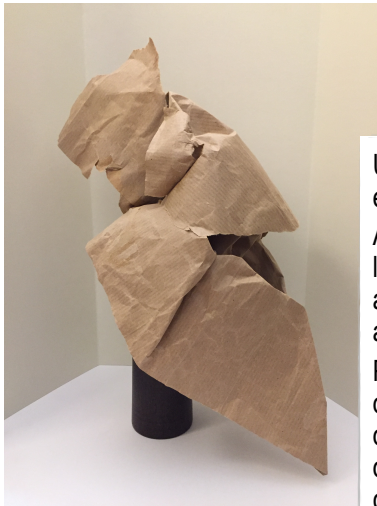

CAVALL DE TROIA

Paper. 2016

Colossal estàtua de fusta amb forma de cavall que construïren els grecs durant el setge a les infranquejables muralles de la ciutat de Troia i a l'interior del qual s'amagaren Ulisses i els seus homes mentre les tropes gregues simulaven retirar-se. Els troians, creient que era una ofrena religiosa, l'entraren a la ciutat celebrant la fi del anys d'assetjament. Durant la nit, els grecs que es trobaven amagats a l'interior del cavall sortiren i obriren les portes de la ciutat a llurs compatriotes, saquejant-la fins a deixar-la reduïda a un munt de runes.

Aquest episodi posà fi a la guerra de Troia, un conflicte que va ser, d'acord amb la llegenda, una guerra dels exèrcits aqueus (grecs) contra la ciutat de Troia (Àsia Menor), seguint el rapt de d'Helena d'Esparta per part de Paris de Troia.

ULISSES (Odisseu) (Ὀδυσσεύς)

Paper. 2016

Ulisses, en grec *Odysseus*, fill de Laertes i Anticlea, es va casar amb Penèlope i va heretar el tro d'Ítaca. Protagonista de l'*Odíssea* homèrica, és el més cèlebre dels herois antics.

A la *Iliada* va prendre part a la guerra de Troia conduint un contingent de dotze naus per lluitar amb l'exèrcit dels pobles grecs pel rescat d'Helena, esposa de Menelau. També se li atribueix la primera idea de la construcció del cavall de fusta, a l'interior del qual es va amagar amb els altres guerrers i que va fer caure la inexpugnable ciutat de Troia.

Però el mite pel qual Ulisses és més conegut són les aventures del seu retorn a Ítaca després de la guerra de Troia. D'aquest viatge, que constitueix l'objecte de l'*Odíssea*, destaquen els passatges en què Ulisses arriba a l'illa dels Lotòfags, després d'haver estat desviat de la seva ruta pel fort vent del nord; salvant a la seva tripulació al deixar cec al ciclop Polifem, fill de Zeus; el seu pas per l'illa d'Eòlia, on Èol li regala l'ordre del Vents per facilitar-li la tornada a Ítaca; o el seu pas per l'illa d'Eea, on vivia la bruixa Circe, així com el seu pas per l'illa de les sirenes. Un cop arribat a Ítaca, i ajudat pel seu fill Telèmac, Ulisses va enfrontar-se als pretendents que intentaven casar-se amb Penèlope.

BÒREAS (Βορέας)

Paper. 2016

Fill d'Eos (l'Aurora) i d'Astreu, és la personificació del vent del nord. Vivia a Tràcia, que a Grècia és la regió més freda, i era considerat el vent més violent i impetuós de tots. Forma part dels Anemoi, els Déus dels Vents que marquen les quatre direccions i representen les estacions de l'any. Eren Bòreas, Zèfir, Noto i Euro. De tots ells, Bòreas és el més conegut i el que més representacions té en l'art i en la literatura. Els Anemoi eren representats sovint amb la forma de cavall, d'home o de déus alats.

Homer, a l'*Odíssea*, va donar una explicació poètica a l'origen dels vents. Havent arribat Ulisses i els seus mariners a l'illa d'Eòlia, el seu amo i senyor Èol els afalagà amb honors i diversos dies de celebracions, i va decidir regalar a Ulisses un present que li facilités el retorn al costat de Penèlope. Es tractava de l'ordre dels Vents, que contenia tots els vents excepte el que els havia de portar a Ítaca. Èol va advertir a Ulisses que sobretot no l'obris, però la seva tripulació, pensant que contenia vi o altres tresors, el va obrir durant el trajecte, fent que els vents s'escapessin i desencadenessin una tempesta ferotge que va portar la nau, novament, cap a les costes d'Eòlia.

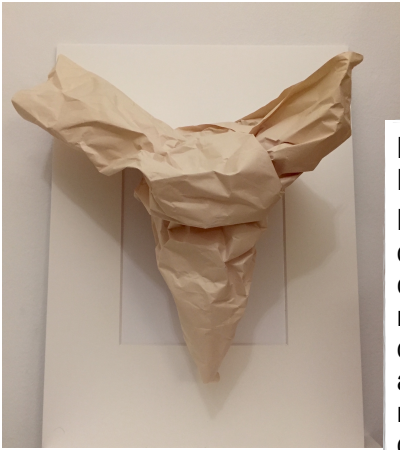

EL VOL D'ÍCAR (Ίκαρος)

Paper. 2016

Ícar, fill de Dèdal i d'una esclava anomenada Nàucrate.

Quan Dèdal va haver ensenyat a Ariadna com Teseu podia trobar el camí de sortida del laberint després de donar mort al Minotaure, el rei Minos, irritat, va tancar a Dèdal i al seu fill al laberint. Però Dèdal, a qui mai faltaven recursos, va fabricar per a Ícar i per a si mateix unes ales, fixant-les amb cera a les seves espatlles i a les del seu fill, amb la qual cosa tots dos van emprendre el vol per sortir del laberint. Abans de marxar, Dèdal havia recomanat a Ícar que no remuntés gaire ni volés massa baix. Però Ícar, ple d'orgull i fascinat pel vol, no va atendre els consells del seu pare; es va enlairar molt amunt, acostant-se tant al sol que la cera de les ales es va fondre fent que es precipités al mar, que a partir de llavors es conegué com el mar d'Icària.

ASTERI -Minotaure- (Μινόταυρος)

Paper. 2015

Monstre que tenia cos d'home i cap de brau. En realitat es deia Asteri, o Asterió, i era fill de Pasífae, esposa de Minos (rei de Creta), i d'un toro blanc enviat per Posidó.

Minos, espantat i avergonyit al veure néixer aquests monstre fruit dels amors contranatura de Pasífae, va manar a Dèdal construir un immens palau format per un embolic de sales i corredors en el que ningú fos capaç de trobar la sortida, excepte Dèdal. Allà va tancar al minotaure i cada any li oferia en sacrifici a set nois joves i set donzelles que la ciutat d'Atenes li pagava com a tribut per la mort del seu fill. Teseu fou un dels joves que va entrar al laberint de manera voluntària i, gràcies a l'ajuda d'Ariadna, va aconseguir no només matar al monstre, sinó també trobar el camí de sortida del palau gràcies al cabdell de fil que ella li va donar.

SEKHMET ( )

Paper. 2016

Deessa egípcia representada com una dona amb cap de lleona i armada amb fletxes. El seu centre de culte era Menfis, on formava tríada amb Ptah i el seu fill Nefertum.

Encarnava la força salvatge així com el vigor terrible del sol. El seu nom significa "la Poderosa", ja que aquesta deessa d'aspecte feli desplegava la potència de l'animal en tots els seus atacs. Els vents ardents del desert s'interpretaven com el seu alè, i era particularment terrible durant els dies epagòmens en els que enviava als seus emissaris a escampar la mort i la malaltia entre els humans (mite que, en realitat, fa al·lusió a les miasmes que emanaven de les aigües estancades i que eren la causa de les febres a Egipte). Era capaç de causar la malaltia, però també de guarir-la, així que alhora era la patrona de la medicina i el seus sacerdots estaven especialitzats en l'art de la curació.

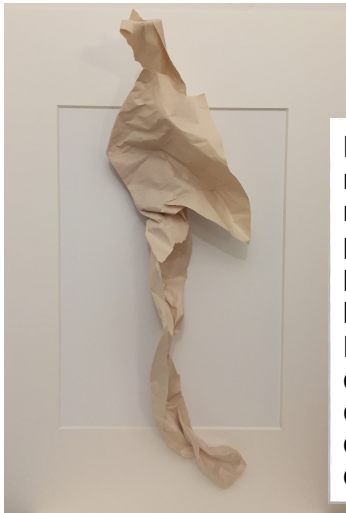
GANESHA (गणेश)

Paper. 2015

Déu hindú representat amb cap d'elefant, símbol de la sagacitat, i deïtat de la bona sort.

És fill de Xiva i Pārvatī, i germà de Skanda. Per a alguns hindús aquest déu constitueix l'objecte suprem d'adoració, i a la *Ganapati Upanisa* se'l considera creador, preservador i destructor de l'univers.

El mite més estès sobre el seu cap d'elefant figura al *Brahmavaivarta Purana*, en el que s'explica que mentre Xiva estava de viatge els déus varen concedir a Pārvatī, com a premi per la seva devoció cap a ells, el do d'un fill que seria la pròpia encarnació de Krixna. Però el destí va voler que Sani (el planeta Saturn), condemnat a destruir tot allò que mirés, va sentir el desig de contemplar la bellesa del nadó, de manera que en el moment de girar el rostre cap a ell, el cap de l'infant va quedar separat del seu cos. Els déus, afligits, varen col·locar sobre el coll del nen el cap d'un paquiderm que en aquell moment passava per allà.

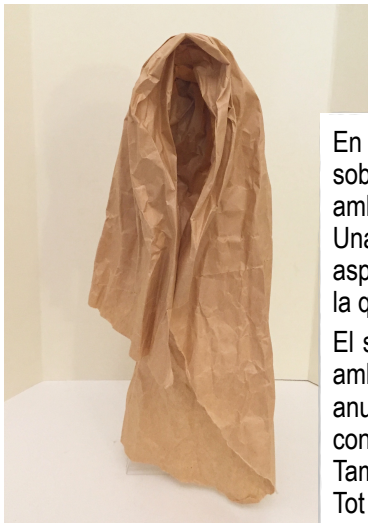

DRAC

Paper. 2015

Per a molts, el drac és quelcom medieval, possiblement limitat a Europa, però altres farien referència a la Xina perquè l'expansió mundial dels productes comercials ha portat a tots el racons els seus dissenys i icones tradicionals, entre ells els fastuosos dracs. El que poques persones coneixen és que els dracs estan presents en l'art, els relats i la mitologia de la major part de les cultures que han anat sorgint i s'han desenvolupat en un o altre dels paisatges del planeta, des de les fosques èpoques de l'Edat de Bronze fins a l'actualitat.

En el cas dels dracs catalans, aquests no custodien tresors sinó que són monstres terribles que es dediquen a cruspir-se als habitants dels voltants de les seves coves fins que arriba un cavaller i aconsegueix acabar amb ells. El més famós de tots els dracs catalans és, sens dubte, el que mort a mans del cavaller Sant Jordi, patró de Catalunya, per salvar a la donzella.

BABA-YAGÀ (Баба-яга)

Paper. 2016

En aquest personatge es reuneixen molts dels temes dominants de la mitologia russa: cavalca sobre el vent, proporciona un vincle entre el món dels humans i dels esperits, està relacionada amb la mort, pot ser mare de dracs i fins i tot substitueix a la *ved'ma* (bruixa) en alguns contes. Una de les seves característiques principals és que sempre és vella, amb el cabell gris i aspecte repulsiu. Pot tenir les dents de ferro i, com els animals, té l'olfacte molt desenvolupat, la qual cosa li permet detectar qualsevol presència propera a ella.

El seu mitjà de transport és molt personal. Viatja a gran velocitat volant en un morter, remant amb una mà de morter i esborrant el seu rastre amb una escombra. La seva arribada és anunciada per un vent de tempesta. En la major part de contes s'enfronta als humans, convertint-se en una rival venjativa i cruel si algú envaeix el seu territori sense el seu permís. També se la coneix com una ogressa devoradora de nens.

Tot i aquests aspectes aterradors i negatius, molts contes rebel·len un costat positiu del personatge com, per exemple, ajudar a l'heroi a resoldre un problema, evitar un perill o ajudar-lo a trobar un objecte o a la persona perduda.

DANA (Dôn)

Cartró. 2016

Deessa-mare dels antics celtas, a Irlanda se la considera la mare dels déus, els famosos *Tuatha Dé Danann* (tribus de Dana), i el seu nom ha estat vinculat a la toponímia de dues cimes de les muntanyes de Kerry, a les què anomenen "Paps of Anu" (Pits d'Anu).

Segons la tradició gal·lesa, és també la mare d'alguns déus de caire més o menys heroic, com Amaethon, Gwyddyon i Arianrod. També se la pot reconèixer en la irlandesa Morrigan i en la figura de la fada Morgana, personatge de les novel·les de la Taula Rodona.

És probable que aquest personatge diví fos cristianitzat sota la figura de Santa Anna, mare de la Verge Maria, de la qual la llegenda bretona la converteix en una mena de divinitat tutelar.

Si t'han agradat aquestes escultures i vols conèixer altres volums imaginaris, et convido a que visitis el meu bog:

<https://patriciamaseda.wordpress.com>

I si vols, pots etiquetar les teves fotos de l'exposició a Instagram i Twitter amb el hashtag **#dialegsambelmita**